

Seuturuoka-hanke

Yrittäjien info 29.3.2021

Lähi- ja luomutuotteiden dynaaminen
hankintajärjestelmä

Valtteri Nieminen
Toimitusjohtaja, asianajaja

 Suomen
HANKINTAJURISTIT
Finnish Procurement Lawyers Attorneys Ltd.

Suomen Hankintajuristit Asianajotoimisto Oy ©

1

Sisällys

1. Julkiset elintarvikehankinnat
2. Dynaaminen hankintajärjestelmä?
3. Vaatimusten valmistelu ilmoittautumisvaihetta varten
4. Dynaamisen hankintajärjestelmän toimintamalli
5. Kysymyksiä ja kommentteja

 Suomen
HANKINTAJURISTIT
Finnish Procurement Lawyers Attorneys Ltd.

Suomen Hankintajuristit Asianajotoimisto Oy ©

2

Julkiset elintarvikehankinnat

Kansallinen hankintastrategia 2020

Suomi on ekologisten julkisten hankintojen suunnannäyttävä

Edistämme kestävää ruokajärjestelmää elintarvike- ja ruokapalveluhankinnoissa ja käytämme kestävästi ja vastuullisesti tuotettuja elintarvikkeita

Kestävä ruokajärjestelmä on ruokaturvan perusta. Ilmastonmuutos, monimuotoisuuden häviäminen ja kriisitilanteet voivat heikentää Suomessakin ruokaturvaa merkittävästi. Hyvällä huoltovarmuudella turvataan kriisitilanteiden edellyttämä ruoantuotannon omavaraisuus.

Elintarvike- ja ruokapalveluhankinnoissa tulee käyttää hankintakriteereitä, jotka edistävät ympäristön kannalta hyviä viljelymenetelmiä, elintarviketurvallisuutta, ravitsemusta sekä eläinten hyvinvointia ja terveystyötä, ja jotka edistävät samalla kestävää ruokahuoltoa ja ekologista kestävyttä.

3

Avainsanoja elintarvikehankinnoissa: periaatteista käytännön tasolle

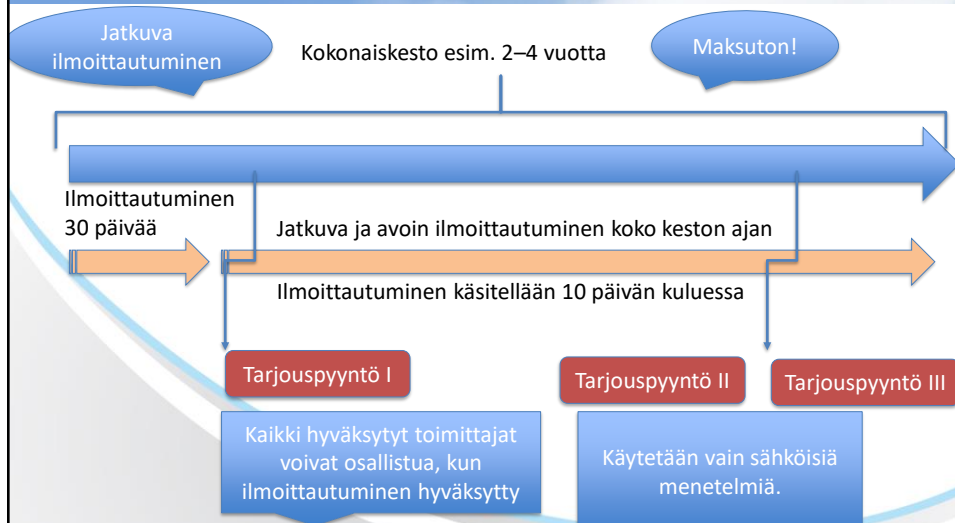
4

Dynaaminen hankintajärjestelmä

- Useita hankintayksiköitä:** Dynaamiseen hankintajärjestelmään voi osallistua useita hankintayksiköitä (kuntia, liikelaitoksia, yhtiöitä), kunhan osallistujat on etukäteen ilmoitettu
- Jatkuva ilmoittautuminen:** Mahdollistaa ”dynaamisen osallistumisen” eli uusia toimittajia voi ilmoittautua mukaan milloin tahansa
- Luokittelu ja ryhmittely:** Tuotteet voidaan jakaa luokkiin/tuoteryhmiin
- Sähköisyys:** Hankintayksikkö hallinnoi dynaamista hankintajärjestelmää sähköisessä ympäristössä
- Joustavat hankintatavat:** Yksittäiset hankinnat voimassaoloaikana tehdään vahvistettujen sääntöjen mukaisesti: voidaan tehdä kausisopimuksia tietystä tuotteesta tai tuoteryhmästä tai yksittäisiä erityistarpeeseen tarkoitettuja tuotteita

5

Dynaamisen hankintajärjestelmän perustaminen ja kulku

6

Keskeiset asiat dynaamisen hankintajärjestelmän perustamisesta

1. Sähköinen hankinta tavanomaisille ja markkinoilla yleisesti saatavilla oleville hankinnoille.
2. Hankintamenettely on kestonsa ajan avoin kaikille soveltuvuusehdot täyttävälle toimittajille.
3. Hankintayksikkö voi jakaa dynaamisen hankintajärjestelmän luokkiin, jotka määrittellään objektiivisesti hankinnan eri ominaisuuksien perusteella (esim. tuoteryhmät: leipomotuotteet, juurekset, tai yksityiskohtaisemmin perunat, porkkanat..)
4. Hankintayksikön on käytettävä yksinomaan sähköisiä viestintätapoja dynaamisen hankintajärjestelmän perustamisessa ja sitä käytettäessä sekä noudatettava rajoitetun menettelyn sääntelyä dynaamisen hankintajärjestelmän kaikissa vaiheissa hankintapäätöksen tekoon saakka.
5. Hankintayksikkö ei saa periä toimittajilta maksuja järjestelmään osallistumisesta

7

Hankintarengas

1. Dynaamisen hankintajärjestelmän hankintoja varten on perusteilla ostajista koostuva hankintarengas.
2. Hankintarengaan hallinnointi: Forssan Yrityskehitys Oy
3. Mahdollisia jäseniä (ei sitovaa ilmoittautumista vielä)
  - Loimijoen Kuntapalvelut Oy
  - Tammelan kunta
  - Jokioisten kunta
  - Ypäjän kunta
  - Lounais-Hämeen Koulutuskuntayhtymä LHKK
  - Eerikkilän Urheiluopisto
  - Hämen Ammattikorkeakoulu HAMK
  - Hevosopisto Oy
4. Lopullinen osallistujalista julkaistaan hankintailmoituksessa.

8

Toimittajilla asetettavista soveltuvuusvaatimuksista

- Toimittajien on täytettävä tietyt etukäteen määriteltävät soveltuvuusvaatimukset. Tarkoituksena on, että vaatimukset mahdollistavat osallistumisen laajasti eivätkä muodostu osallistumisen esteeksi.
- Kuitenkin, tietyt vähimmäisvaatimukset on aina täytettävä. Seuraavassa keskeisiä vaatimuksia:
  - Poissulkemisperusteet (pakollinen/harkinnanvaraiset), osoitetaan täyttämällä ESPD-lomake (koskevat lähinnä tiettyjä liiketoimintaan rikoksia sekä taloudellisia reunaehtoja)
  - ”Tilajavastuulain mukaiset velvoitteet” (rekisteröityminen, verot, eläkevakuutus- ym. maksut, tapaturmavakuutus, työterveyshuolto, työehdot kunnossa)
  - Omavalvonta
  - Laadunhallintajärjestelmä
  - Oiva-raportti tasolla ”Hyvä” tai ”Oivallinen” (hyväksytyt ja ilmoitetyt elintarvikehuoneistot)
  - Yhteydenpitokieli asiakkaisiin on suomi
  - Mahdollisesti tarkempi tieto taloudellisesta tilanteesta (Rating alfa-raportti tmv.)
- Toimittaja täyttää sähköisen lomakkeen, jonka perusteella arvioidaan soveltuvuusvaatimusten täyttyminen. Kaikkea asiakirjaselvitystä ei toimiteta osallistumisen yhteydessä.

9

Hankinnan kohde ja tuotteille asetetut vaatimukset

- Hankintayksiköiden määriteltävä vielä, mitä tuotteita on hankinnan kohteena. Tällä hetkellä lähtökohtana on hankkia luomu- ja lähituotteita, mikä huomioidaan myös asetettaessa tuotekriteerejä.
- Tuotekategorisointi on tällä hetkellä alustava, ja sen osalta pyydetäänkin vielä kannanottoa mukana olevilta. Alustava listaus
  - Viljatuotteet
  - peruna ja perunaa sisältävät tuotteet
  - marjat, kasvikset ja hedelmät sekä niitä sisältävät tuotteet
  - maito ja maitotuotteet
  - ravintorasvat ja kasviöljyt
  - kala ja kalatuotteet
  - sianliha ja sianlihatuotteet
  - naudanliha ja naudanlihatuotteet
  - siipikarja, siipikarjatuotteet, muna ja munatuotteet
  - Mahdolliset muut elintarvikkeet (esim. hunaja)
- Kullekin tuotekategorialle on omat yleiset kriteerit. Tarkempia vaatimuksia (määrät, toimitusajat, laatu) voidaan asettaa yksittäisessä tarjouspyynnössä.

10

Hankinnan kohde ja tuotteille asetetut vaatimukset

- Tuotteille asetettavista vastuullisuuskriteereistä on käyty alustavaa keskustelua:
  - Kaikkien elintarvikkeiden ei tarvitse olla luomutuotteita. Luomuvaatimus voi olla kriteeri yksittäisessä hankinnassa.
  - Kaikki vastuullisuuskriteerit eivät sovellu kaikkiin tuotteisiin
- Mahdollisia vastuullisuuskriteereitä:
  - Leipomotuotteiden tuoreus
  - Lisä- ja säilöntäaineettomuus
  - Mahdollisuus käyttää marjoja ilman kuumentamista tai keittämistä
  - Painotus järvikalassa ja villikalassa (ei kasvatettu), esim. tulee ilmoittaa, jos tarjolla on järvikalaa
  - Siipikarja- ja munatuotteet: luomukanala, ulkokanala, lattiakanala tai pienryhmäkanala
  - Tarvittaessa hankintayksiköllä mahdollisuus aistihavaintotesteihin
  - Kuljetusmatka/aika prosessoinnista toimitukseen
- Tyypillisimpiä kriteerejä tullaan ilmoittamaan jo osallistumisvaiheessa, jotta toimittajat voisivat valikoida tuotteensa mahdollisimman osuvasti, mutta on mahdollista, että tuotetietoja tarkennetaan yksittäisen tarjouspyynnön yhteydessä.
- Pyritään avoimuuteen kriteerien suhteen alusta pitäen.

11

Tuotekriteerien valmistelusta

1. Em. Kriteerien osalta tehdään vielä yhteistä työtä ostajien kesken.
2. Kriteerien asettamisessa huomioon esim. Motivan taustatyö; suosituksia vaatimuksiksi ja vertailukriteereiksi
  1. Tässä jaettu ns. Perustason vaatimuksiin sekä edelläkävijätasoon, jossa vaativampia kriteerejä.
  2. Ravitsemuksellinen laatu (esim. Sydänmerkki tai täyttää sen myöntämisen edellytykset)
  3. Luonnonmukainen tuotanto (esim. mikä osuus on tuotettu luonnonmukaisesti)
  4. Tuoreus

Kriteerit tärkeitä ja niitä pitää vielä suunnitella yhteistyössä.

Myös toimittajien näkemyksiä kuulemme mielellämme.

12

Tuotetietojen ilmoittaminen

1. Osallistumispyynnön liitteenä on tuotekorttipohja
2. Se on taulukko, jonka riveille toimittaja syöttää tuotetiedot ja toimittaa täytety taulukon ensimmäisen kerran osallistumisen yhteydessä.
3. Taulukkoa voi päivittää dynaamisen hankintajärjestelmän aikana (uusi tuote, tuote poistuu jne.).
4. Pyritty siihen, että tuotetiedot olisi helppo ilmoittaa ja käyttökelpoisessa muodossa myös ostajille.
5. Ilmoitettavia tietoja
  1. Tuotteen nimi
  2. Pääraaka-aine
  3. Mitat, yksikkö, myyntierät
  4. Tuotetiedot

13

Dynaaminen hankintajärjestelmän toimintamalli

1. Pääsääntö: yksittäinen hankinta kilpailutetaan, mutta kilpailutustapoja on monia (esimerkkijä jäljempänä)
2. Hankintayksikkö pyytää tarjouksia tarpeensa mukaan (ei määräostovelvoitteita)
3. Pyydetään ao. luokkaan hyväksytyjä tarjoajia antamaan tarjous
4. Tarjouksen valintaan sovelletaan ”normaaleja” tarjouksen valintaperusteita, eli
  1. Kokonaistaloudellinen edullisuus (hinta tai paras hinta-laatusuhde
  2. Huomio ympäristö- ja sosiaalisiin näkökohtiin sekä innovaatioihin
5. Hankinnan kokonaistaloudellisen edullisuuden perusteet voidaan määrittellä tarkemmin hankintaa koskevassa tarjouspyynnössä.
6. Huom. ”hankinnan kilpailuttaminen” voidaan tehdä hyvin eri tavoin. Aina ei välttämättä vaadita erityistä tarjouskilpailua, vaan toimittajan valinta voi olla myös automatisoitua tai perustua ennalta ilmoitettuun valintakriteeriin ja toimittajan antamiin tietoihin.

14

15

16

Eteneminen

	VAIHE	AIKATAULU
1.	Hankintarenkaan perustaminen (lopullinen sitoutuminen ennen hankintailmoituksen julkaisua) ja markkinakartoitus	3-4/2021 Yrittäjien info 29.3.2021 Sparrausklinikka 31.3..2021 DPS-työpajat: 9.4. ja 26.4.2021
2.	Suunnitteluvaihe (tuoteluokittelu, soveltuvuusvaatimukset, hankintojen toteutustapa): tähän mukaan myös hankintayksiköiden edustajia.	4/2021
3.	Hankintailmoituksen julkaisu	5/2021
4.	Osallistumishakemukset (koskee ensimmäisiä, jatkuva ilmoittautuminen)	6/2021
5.	Ensimmäiset hankinnat (aikaisintaan, kun 1. vaiheen osallistumishakemukset on käsitelty)	6-7/2021

17

Kiitos

Valtteri Nieminen
 +358 40 777 1784
valtteri.nieminen@hankintajuristit.fi

18